

Zeevogeltocht Scheveningen 29 oktober 2022

Het kan snel gaan: tegen de tijd dat ik het door jullie uitstekend bedachte afscheidscadeau – een zeevogeltocht met Birding Holland – mocht beleven, was ik alweer overgestapt naar een andere werkgever! Dat heeft velerlei oorzaken, onder meer dat zeevogeltochten in het najaar de grootste kans op succes hebben, tijdens de (zee)vogeltrek.

Wat is dan succes? Elke keer als ik de zee op ga hoop ik natuurlijk stiekem op een plusje voor de Nederlandse lijst. Ieder zijn afwijking. Met Stormvogeltje (*Hydrobates pelagicus*) langs de boot, lukte dat ook één keer. Sindsdien hoopte ik elke tocht op een Vale pijlstormvogel (*Puffinus mauretanicus*), een soort die zowel vanaf land (zeetrektellend) als vanaf zee moeilijk is.

Spannend voorafgaand aan elke zeetocht zijn twee dingen: welk weer de dag zal brengen en welk gezelschap die dag zal uitvaren. Ideaal zijn weersomstandigheden waarbij de bootjes nét nog uitvaren, dus harde wind uit west of noordwest [en aldus behoorlijke golfslag](#). Dan worden de vogels wat meer richting kust geduwd en neemt de trefkans voor pijlstormvogels of jagers aanmerkelijk toe. Wat betreft gezelschap helpt het als er meer vogelaars dan fotografen aan boord zijn. Niets mis met fotografen, maar de focus ligt daar vaak direct achter de boot – duikende Jan-van-Genten, wat een fantastisch gezicht is – en minder op het zoeken van vogels (ver) op zee. Dat laatste, daar gaat mijn hart sneller van kloppen en hoe meer ogen, hoe minder je mist. Natuurlijk ben ik ook niet vies van een foto.

Juvenile Jan-van-Gent (Morus bassanus) maakt rondjes om de boot. Het uitgegooide visafval is makkelijk eten.

Het weer bleek de bewuste dag verre van ideaal: zuidoost 2 en 21 graden... . Wel waren vooral vogelaars aan boord. De werkelijk spiegelgladde zee betekende ook geen met enige schaamte gevoeld leedvermaak voor mensen die wat last hebben van zeeziekte. Mijn verwachtingen waren niet héél hoog gespannen – in ieder geval de Vale pijlstormvogel kon over boord – maar dat bleek onterecht. Het werd een tocht met in totaal 10 soorten meeuwen, waarvan ik er negen zag, met verschillende leeftijden (kleden) van elke soort. Kom daar maar eens om vanaf land! Ook meeuwen vinden visafval makkelijk eten, waardoor ze de boot gezapig, maar op korte afstand volgen. Ideaal om

in het veld eens goed te kijken naar de complexe onvolwassen kleden – want eindeloos variabel – van deze lastige soortgroep.

Drieteenmeeuw (boven: Rissa tridactyla Adult winterkleed) en Dwergmeeuw (onder: Hydrocoloeus minutus Adult winterkleed) zijn in alle kleden relatief eenvoudig te herkennen, zelfs op afstand.

Zo gezegd, zo gedaan. Kokmeeuw (*Chroicocephalus ridibundus*), Stormmeeuw (*Larus canus*), Drieteenmeeuw (*Rissa tridactyla*), Dwergmeeuw (*Hydrocoloeus minutus*) en Grote mantelmeeuw (*Larus marinus*) zijn in alle kleden relatief goed te herkennen, ook op afstand. Veel beter kijken is het voor (onvolwassen) Kleine mantelmeeuw (*Larus fuscus*), Zilvermeeuw (*Larus argentatus*) en Pontische meeuw (*Larus cachinnans*).

Het grote aantal Pontische meeuwen dat de boot volgde, vond ik bijzonder! Op land heb ik die aantallen nog nooit gehaald. Vier van de vogels die ik vond waren geringd, waarvan ik voor drie vogels de ring ook echt kon aflezen. Dat doe ik graag, ringen aflezen. Je kunt dan, als je het juiste project kunt vinden, de historie van de vogel inzien, waardoor je niet alleen weet hoe oud de vogel is, maar (vaak) ook waar hij/zij uit het ei kroop en – het leukst van allemaal – waar de vogel overal geweest is.

Drie geringde eerstejaars Pontische meeuwen (Larus cachinnans)

Twee van de drie Pontische meeuwen (Geel P:2ZR en Geel P:30X) blijken in 2022 als nestjong te zijn geringd in Polen, respectievelijk op een eilandje nabij Kościeszki en nabij Nadbrzeska. Jonge vogels dus, waarvan de één al sinds augustus in Nederland is (P:2ZR; Almere, Katwijk) en de ander (P:30X) via Duitsland (Salzgitter-Heerte) en Groot-Britannië (Walberswick) in september naar Nederland (Zandmotor) kwam. De derde geringde vogel (Rood KY4N) blijkt ook een eerstejaars, maar dan uit Gatovo, nabij Minsk (Wit-Rusland). Dan blijf je toch benieuwd naar die vierde ring. Zou die óók Oost-Europees zijn?

Meeste tijd – bijna de hele tocht – had ik nodig voor een juveniele Geelpootmeeuw (*Larus michahellis*); de zuidelijke tegenhanger van onze Zilvermeeuw, in zekere zin. Sterker, het lukte mij niet om de vogel te vinden in de wirwar van meeuwen achter de boot. Onvoldoende ervaring met dit kleed en te kleine verschillen. Met wat hulp van Martijn (Birding Holland), die zich al jaren in meeuwen heeft vastgebeten (zou ik ook eens moeten doen), lukte het uiteindelijk om de vogel met de juiste combinatie aan kenmerken uit de massa te filteren. Tot mijn eigen verbazing lukte het een paar uur later ook zelfstandig, toen een nieuwe vogel werd gezien. Misschien wat bijgeleerd.

Juvenile Geelpootmeeuw (Larus michahellis)

Voor mij was Geelpootmeeuw daarmee gedeeld soort van de dag. Gedeeld, want geheel tegen de (weers)verwachting in, werden de meeuwen rond het middaguur opgeschrikt door een agressief enterende adulte, ver gesleten en ruiende Kleine jager (*Stercorarius parasiticus*)! Fantastisch schouwspel als zo'n jager achter een meeuw aangaat – de wendbaarheid aan sterns gelijk – om de vogel het visafval afhandig te maken. Bovendien krijg je zo de kans om een Kleine jager buiten de broedgebieden van dichtbij te zien.

De meeuw die ik deze keer niet gevonden kreeg, maar er wel even was? Een winterkleed Zwartkopmeeuw (*Ichthyaetus melanocephalus*).

Kortom: dank jullie wel voor de fijne dag op zee!

NB: Wie zich afvraagt wat het verschil is tussen vogels 'spotten' en vogels kijken: zie hiervoor :)

Adulte Kleine jager (Stercorarius parasiticus)